

RTU studiju kurss "Rotaļdarbība un starpdisciplināritāte"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0014
Nosaukums	Rotaļdarbība un starpdisciplināritāte
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Vineta Pole - Lektors
Mācītspēks	Maija Ročāne - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 5.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studenti gūst zināšanas par rotaļu un prasmes organizēt rotaļas pirmsskolas vecuma bērniem, atklājot rotaļdarbības iespējas bērnu pasaules izzināšanā, jūtu attīstībā, interešu un sevis atklāsmē. Studenti tiek rosināti izvērtēt rotaļas kā metodes, formas, līdzekļa un paņēmiena izmantošanu bērna dzīvesdarbībai un lietpratībai. Studiju kursa ietvaros studenti iegūst zināšanas un izpratni par integrētās mācību jomu metodikas aktualitāti uz ilgtspējīgumu orientētā izglītībā, filozofisko un didaktisko pamatu, kā arī praktisku pielietojumu un tā izvērtējumu mācību procesā izglītības iestādēs, veidojot un prezentējot metodiskos materiālus mācību satura apguvei pirmsskolā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Sekmēt izpratni par rotaļu kā cilvēces kultūras evolūcijas fenomenu un vadošo darbības veidu pirmsskolā un nostiprināt prasmi mērķtiecīgi organizēt un netieši vadīt bērnu mācīšanos rotaļdarbībā, veicinot studējošo teorētisko zināšanu saikni ar praktisko pedagoģisko darbību. Studiju kursa uzdevumi: 1. Analizēt rotaļas pedagoģisko vērtību praksē, atklājot rotaļas iespējas bērnu pasaules izzināšanā, jūtu attīstībā, interešu un sevis atklāsmē. 2. Rosināt izvērtēt rotaļas kā metodes, formas, līdzekļa un paņēmiena izmantošanu bērnu izglītošanā dzīvesdarbībai un lietpratības attīstībai. 3. Pielietot dažādas integrēto mācību metodes un paņēmienus, ņemot vērā atbilstoša vecumposma izglītojamo attīstības un mācību īpatnības, spējas un mācīšanās stilius. 4. Rosināt studējošo profesionālo prasmju un iemaņu attīstību mācību procesa īstenošanai, izvērtējot integrēto mācību jomu metodiku ilgtspējīgas izglītības kontekstā. 5. Veicināt studējošo personīgās attieksmes un kritiskās domāšanas attīstību, patstāvīgi un sadarbībā ar kolēģiem integrējot teorijas zināšanas no izglītības saskares zinātnu jomām un izmatot tās praksē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	- Izvēlēties 3-5 pēc satura un veida dažādas rotaļas un raksturot bērnu attīstības jomas rotaļā. Balstoties uz literatūras analīzi un pieredzi, diskusija par iespējamajiem paņēmieniem un veidiem bērna rotaļdarbības aktivizēšanā - Atbilstīgi dotajam plānojumam (norādot vecumu, sasniedzamo rezultātu, ierosināšanu, apjēgšanu, atgriezenisko saikni, metodes un paņēmienus) modelēt rotaļu. - Balstoties uz literatūras avotu analīzi un pieredzi, izvērtēt radošo rotaļu priekšnosacījumus bērna attīstības veselumā sekmēšanā, tajās akcentējot pedagoga lomu-darbību un līdzdalību. - Sadarbībā ar kolēģiem izstrādāt un argumentēti prezentēt divas (kustību un didaktisko) rotaļas. - Pēc dotajiem izdales materiāliem izvērtēt rotaļspēļu iespējas bērnu attīstībā veselumā. - Raksturot bērnu rotaļu vidi pēc: materiālu daudzveidības, to variatīvās izmantošanas; grupas telpas iekārtojuma atbilstības bērna vecumam, interesēm, darbošanās tempam, tēmai, materiāliem un drošībai; dinamikas (klusums, komforts, mēbeles, grīdas segums); harmonikas (pārdomāts rotaļu saturs, grupas kārtība; skaistums, ērtums un pieejamība bērniem); bērna pozitīvas, radošas attieksmes pret rotaļlietām sekmēšanas (bērna prasme radīt rotaļu vidi dažādām tēmām, to maiņu rotaļu gaitā, saskaņu starp bērniem, interese par rotaļlietām, tās izgatavojot). - Individuāli un/vai sadarbībā ar kolēģim izveidot didaktisko spēļu materiālo bāzi/ rotaļlietu. Raksturot tās atbilstību izvirzītajam mērķim un uzdevumiem. Izstāde - prezentācija. Kopīgs izvērtējums. - Mērķtiecīgi sagatavoties kontrol darbam "Rotaļu teorijas un metodika". - Analizēt zinātniskus rakstus. Patstāvīgi izstrādāt un prezentēt personīgo konceptuālo teorētisko modeli: pedagoģisko teoriju klasifikācija un kritisks izvērtējums pēc filozofiskā pamata; pēc pielietojamības iespējām; pēc izziņas darbības organizēšanas veida; pēc attieksmes pret izglītojamā personību u.c. - Datu ieguves metožu pielietojums labās prakses piemēru periodikā, zinātnisko rakstu vai literatūras avotu apkopojumam, analīzei un kritiskam izvērtējumam. Patstāvīgi izstrādāt un prezentēt eseju "Integrētās mācību jomu metodikas saturs ilgtspējīgai mācīšanās videi": izstrādāt metodiskos paņēmienus saturu brīvi izvēlētas jomas mācīšanai noteiktajā izglītības posmā/izglītojama vecumā. Patstāvīgi izstrādāt un prezentēt eseju: "Integrētā pieeja mācību audzināšanas procesā". - Patstāvīgi izstrādāt, prezentēt un izvērtēt „Integrētās mācīšanās projektu”, iekļaujot IT izmantošanas izvērtējumu. Patstāvīgi izstrādāt un prezentēt „Integrēto radošo ideju izstādi”:

Literatūra	Obligātā/Obligatory: - Andersen, M.M., Kiverstein, J., Miller, M., & Roepstorff, A. (2023). Play in predictive minds: A cognitive theory of play. <i>Psychological Review</i>, 130(2), 462–479. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/361378334_Play_in_predictive_minds_A_cognitive_theory_of_play - Bērna sasniegumu veicināšana pirmsskolā (2015). Stangaine, I. Bērna dzīvesdarbība rotaļā, 24-51 lpp. Rīga: RaKa - Lockman, J.J., Tamis-LeMonda, C.S. (2021). Young Children's Interactions with Objects: Play as Practice and Practice as Play. Pieejams: https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10586717/pdf/nihms-1860398.pdf - Namsone, D. (2018). Mācīšanās lietpratībai. Latvijas Universitāte: LU Akadēmiskais apgāds. https://www.siiic.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf - Petisca, S., Martinho, C., & Paiva, A. (2025). Robert Robot: Serious play to encourage socialization between unfamiliar children facilitated by a LEGO robot. <i>arXiv preprint</i>. Pieejams: https://arxiv.org/abs/2503.07777 - Stangaine, I. (2015). Pirmsskolas vecuma bērna sarunvaloda rotaļās. Raksts zinātniskajā izdevumā Bērnu valoda Latvijā 21. gadsimtā III (p. 202203). - Whitebread, D., Neale, D., Jensen, H., Liu, C., Solis, L., Hopkins, E., Pasek, K.H., & Zosh, J.M. (2017). The role of play in children's development: A review of the evidence. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/325171537_The_role_of_play_in_children%27s_development_a_review_of_the_evidence Papildu/ Additional: - Brice, B. (2016) Pirkstiņu rotaļas. Rīga : RaKa, - Brice, B. (2017) Visi desmit spēlējās Rīga : Zvaigzne ABC - Brice, B. (2018) Skaņu spēles. 2.daļa Rīga : RaKa - Dēliņa, A. (2023) Pirkstiņi gaisā! Rīga : Zvaigzne ABC - Oganisjana, K. (2021). Aktuālie jēdzieni kompetencēs balstītās mācībās. (semināra materiāls). Pieejams: https://www.intereses.lv/wp-content/uploads/2022/06/5AktualieJedzieni_KarineOganisjana.pdf - Pyle, A., De Luca, C., & Danniels, E. (2017). A scoping review of research on playbased pedagogies in kindergarten education. <i>Review of Education</i>, 5(3), 311–351. https://doi.org/10.1002/rev3.3097, Pieejams: https://scispace.com/pdf/a-scoping-review-of-research-on-play-based-pedagogies-in-4p53bkwwos.pdf - Šternfelde, I. (2017) Sikās motorikas attīstīšana pirmsskolas vecuma bērniem. Rīga : Pētergailis - Višķere, Z. (2019) Mazais pētnieks Rīga : Jumava - Višķere, Z. (2017) Spēlējies un audz! Rīga : J.L.V. Citi informācijas avoti/ Other sources of information: - SKOLA 2030 digitālais ziņu izdevums Domāt.Darīt.Zināt. https://www.skola2030.lv/single-post/2019/02/05/Izn%C4%81cisSkola2030-Zi%C5%86u-izdevuma-janv%C4%81ra-numurs - Periodika - e-Žurnāls "Pirmsskolā" - Datu bāzes: - e-Žurnāls "Educational Research Review" - e-Žurnāls "Journal of Teacher Education" - e-Žurnāls "Journal of Teacher Education for Sustainability" - e-Žurnāls "Multicultural Teaching" - e-Žurnāls "Teaching and Teacher Education"
Nepieciešamās priekšzināšanas	Bērnības pedagogija. Bērna attīstības fizioloģija, higiēna un pirmās palīdzības pamati. Psiholoģija skolotājiem.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakstundas	Patstāv. darbs	Kontakstundas	Patstāv. darbs
1. Rotaļdarbības attīstība, raksturojums un teorētiskais pamatojums. Rotaļa kā darbības veids bērna audzināšanā un attīstībā. Rotaļu teorijas. Rotaļu iedalījums. Rotaļu attīstības posmi. Rotaļu vadīšanas metodes un paņēmieni dažādās pirmsskolas vecuma grupās. Simboliskās jeb radošās rotaļas, to raksturojums un veidošanas principi bērna vecuma posmos. Spēļu jeb rotaļu ar noteikumiem raksturojums. Kustību, didaktiskās rotaļas, to pazīmes. Spēles principi un funkcijas. Spēles intereses faktori. Spēle pirmsskolas pedagogijas teorijā un praksē. Spēles organizēšanas priekšnosacījumi un posmi	12	18	6	22
2. Rotaļas kā metode, forma, līdzeklis un paņēmieni, to organizācija. Rotaļdarbības, rotaļspēles jēdziens, saturs un vadīšanas paņēmieni. Teatrālās rotaļas, to saturs, veidi bērna dažādos vecuma posmos. Rotaļa pedagogiskajā procesā bērna personības attīstībai. Rotaļlietas, to veidi un pielietojums bērna personības attīstībā veselumā. Pašgatavotās rotaļlietas. Didaktisko spēļu modelēšana, praktiskā izstrāde un izvērtējums.	12	30	6	36
3. Integrētās mācību jomu metodikas aktualitāte un filozofiskais pamatojums. Starpdisciplinārītāte, tās būtība un saikne ar kompetenču pieeju. Mācību jomu aktualitāte un tās filozofiskais pamatojums izglītībā ilgtspējīgai attīstībai. Mācīšanās procesa paradigma un tās raksturojums. Holistiskās pieejas pamatprincipi starpdisciplinārītātes īstenošanai: ekoloģisms, integrētība, garīgums, ilgtspēja. Mācību satura un metožu izvēles likumsakarības. Mācīšanās vide un tās risinājumi. Mācīšanās mērķu taksonomija. Zināšanu, prasmju un kompetenču veidošanās nosacījumi. Pedagoģa profesionālās kompetences attīstība, tās pilnveide.	12	12	6	18
4. Integrētās mācību jomu metodikas praktisks pielietojums mācību procesā. Mācību satura pamatprasības pirmsskolā. Integrētā pieeja septiņās kompetenču jomās: valodu mācību joma, sociālā un pilsoniskā mācību joma, kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma, dabaszinātņu mācību joma, matemātikas mācību joma, tehnoloģiju joma, veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma. Mācīšanās un audzināšanas vides plānošanas, organizācijas metodes un formas. Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas izvērtējums.	4	12	2	18

5. Integrētās mācību jomu metodikas didaktiskais pamats. Didaktika 21. gadsimta kompetencēm. Metodiskie paņēmieni atsevišķu tēmu mācīšanā. Integrācijas diapazons - dažādas pieejas un konteksti mācību satura integrēšanai. Satura un virssatura integrācija. Integrācijas veidi, virzieni, būtiskākās iezīmes, plānošana un ieguvumi. Ilgtspējības kompetences. Integrētā temata izvēles un formulēšanas veidi, pieejas izmantošanas iespējas veidojot integrētu tēmu. Starppriekšmetu tēmu pieeja. Integrēto rotaļnodarbību plānošanas un īstenošanas metodiskie risinājumi. Integrētas nedēļas/tēmas izveide: tēmas izvēle, plānošana, realizācija, izvērtēšana. Multidisciplināra pieeja veidojot kombinētos mācību priekšmetus, mācību līdzekļus. Integrētā pieeja kompetenču jomas satura apguvē. Integrēta pieeja mācību priekšmetu moduļu izveidē.	8	0	4	0
6. Integrētās mācību jomu metodikas pielietojuma izvērtējums. Integrētās mācīšanās izvērtēšana. Bērnu interesēm un vajadzībām atbilstoša mācību satura atlase, analīze. Izglītojamo attīstības vajadzību un prasmi izpēte un prognozēšana. Integrētās mācīšanās interneta resursu izvērtēšana: metodiskie resursi mūsdienīgas lietpratības izglītības saturam. Līdzdalība izglītības iestādes projektos – skolotāju tīkls. Starptautiskie projekti. Pētniecībai pieejamie resursi. Pedagoģa profesionālās kompetences. Darbs pie inovatīvu mācību materiālu, mācību metožu izstrādes. IT mērķtiecīga integrācija pirmsskolas pedagoģiskajā procesā.	8	12	4	18
Kopā:	56	84	28	112

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Izpratne par rotaļas kā vadošās darbības veidu, tās funkcijām pirmsskolā bērna personības attīstībā. 2. Izpratne par rotaļu rašanās teorijām, rotaļu attīstības posmiem un rotaļdarbības nozīmi bērnu attīstībā; 3. Zināšanas par rotaļu vadīšanas metodēm paņēmieniem dažādās bērna pirmsskolas vecuma grupās. 4. Izpratne par integrēto mācību saturu un tā nozīmi bērnu attīstībā. 5. Zināšanas par integrētās mācību metodikas principiem un izmantošanas iespējām mācību procesā, atbilstoši bērnu individuālās attīstības vajadzībām un sniedzamajiem mācīšanās rezultātiem.	Aktīva līdzdarbošanās praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgie darbi. Eksāmens.
Prasmes: 1. Prasmes analizēt rotaļu attīstības virzienu un posmu pēctecību rotaļās un izvērtēt bērna rotaļu norisi novērojumā. 2. Prasmes izvēlēties un pamatot rotaļu organizēšanas un vadīšanas paņēmienus dažādās pirmsskolas bērna vecuma grupās. 3. Prasmes modelēt rotaļdarbību atbilstoši bērna vecumam, interesēm un vajadzībām, mērķtiecīgi piemērojot bērnam rotaļu veidu un vidi. 4. Prasme formulēt problēmu praktisko risināšanu, pamatot un argumentēti aizstāvēt piedāvātās idejas savu teorētisko zināšanu un pieredzes ietvaros. 5. Prasme patstāvīgi pielietot integrētās mācību metodikas teorētisko pamatojumu un labās prakses piemērus integrēto rotaļnodarbību plānošanā.	Aktīva līdzdarbošanās praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgie darbi. Eksāmens.
Kompetence: 1. Kritiski izvērtēt rotaļu organizēšanas un vadīšanas paņēmienus un problēmas, sadarbībā ar kolēģiem piedāvāt un analizēt iespējamus risinājumus, un prognozēt bērnu vadošās darbības pirmsskolā sekmēšanas tendences. 2. Argumentēti pamatot bērnu Rotaļdarbība organizēšanas un vadīšanas likumsakarības bērnu attīstībai kopveselumā. 3. Patstāvīgi atlasīt un sadarbībā ar kolēģiem analizēt informāciju, apzinot jaunākās pieejas integrēto mācību jomu metodikā un izmantojot to savai profesionālai izaugsmei.	Aktīva līdzdarbošanās praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgie darbi. Eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Grupu darbs un diskusijas	20
Patstāvīgie darbi	50
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	5.0	30.0	26.0	0.0		*	